

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 5. De abrogatione Canonum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

§. 5.

De abrogatione Canonum.

I. Cuiuscunque jus ferendi leges competit, mutare easdem, vel etiam abrogare potest, quando noxiæ, vel minus utiles videntur, exemplo videlicet DEI, qui legem veterem abrogavit. *c. Non debet. de cons. & aff. unde s. Aug. l. i. de lib. arb. c. 6.* humanam legem temporalem vocat, quia licet iusta sit, pro temporum varietate mutari potest, ac subinde debet, nimirum ab eo, à cuius voluntate pendet. Nam quælibet res per quas causas nascitur, per eandem dissolvitur. *c. i. de Reg. iur. de quo V. Barbos. in Axiom. 199. n. 8.*

Atque ea potestas successori quoque convenit, ut qui in omnia jura succedens eandem habere potestatem censetur. *c. Cum innotuit. de elect. l. Qui in ius. l. aliud. §. fin. l. Nemo plus. w. de Reg. iur. Reg. 46 in 6. §. qui. ubi Dynus. & Decius. Tholos. l. 47. c. 20. & l. 9. de Rep. c. 1. n. 40. Medina in l. 2. q. 95. Serarius disput. de leg. n. 64. Soto l. 2. q. 7. ar. 1. Carbol. 7. disp. 10. Escobar Exam. l. 6. 11. V. asq. disp. 178. c. 1. n. 3.*

II. Summus Pontifex non tantum Canonicas, sed etiam civiles leges abrogare potest, si bonis moribus, & animarum saluti noxia videantur. Est enim à DEO constitutus Iudex in iis, quæ ad disciplinam ecclesiasticam pertinent, omnium Iudicum, etiam aliàs non recognoscentium superiorem. *c. Novit. de jud. ubi Abb n. 17. & Felinus num. 14. Franc. Leo in thesau. Eccles. P. 1. c. 1. num. 33. Barb. inc. Omnes dist. 22.*

Quamobrem non paucas Imperatorum leges abolitas comperimus apud Azorium Tom. 1. l. 5. c. 20 & Sylv. V. lex. n. 10. Hodieque non desinit Papa per nuncios suos contradicere pactis, & conventionibus, quas A catholicis extorquent cum iniuriâ, & damno Ecclesiæ. Insuper jubet irrita esse Imperatorum, & Regum juramenta, quæ de conservandâ fassa Religione, dum confirmantur, aut coronantur edere solent. *Lymnæus in Comm. de capitul. imp. Nec mirum siquidem idem illi cum DEO tribunal est, unum idemque consistorium, ut Moscovius loquitur l. 1. de maiest. Eccl. per. 1. pag. 26.*

III. Episcopi & Prælati summo Pontifice inferiores non possunt ullum Canonem à Concilio generali, vel Papæ conditum propria auctoritate in sua diœcesi, aut territorio abrogare. Patet ex §. preced. num. 3. & Clem. Ne Romani de elect. c. Cum inferior. de maior. & obed. adde, quod contra Canones & Decreta Conciliorum ac Pontificum non licet illis quicquam statuere. *c. Quod super his. de ma. & obed. ubi supponitur, Episcopum in diœcesi sua nihil statuere posse, quod Canonicis obviet institutis. Casus specialis est, de quo Roder. Tom. 1. q. 69. art. 4. quod ex causa urgente, & à conditore Canonis verosimiliter non præsumpta fieri possit statutum contrarium, quod pluribus exemplis declarat. Verum benè consideranti statim occurrit, eiusmodi statuta non fieri contra voluntatem superioris, à quo ius commune habemus: quia merito præsumitur consensum addere in illis casibus, quos ipse prævidere non potuit. Quod pari jure de illis, quarundam provinciarum, & civitatum legibus,*

gibus dicendum est, quæ Iuri communi derogare videntur. Cum enim Magistratus superior non contradicat, sed sciens volens toleret, iapprobare præsumitur. *V. Iul. Clar. l. 5. q. 36. Azor. To. 1. l. 5. c. 18. q. 11.*

4. Lex semel recepta, & usu comprobata vim obligandi amittit per legem ipsi contrariam, siue totaliter per abrogationem, siue partialiter per correctionem, aut restrictionem iuxta correctionis, & restrictionis qualitatem.

Nam superioris posterior voluntas priori derogat, etiam nullâ prioris Decreti facta mentione, c. 1. *De constit. in 6. Gorzal. ad Reg. 8 Cancell. Spin. in speculo testam. Glosa 30. Laym. l. 1. Tr. 4. c. 21. n. 2. Reginald. l. 13. c. 19. n. 198. Euerh. in loco A coniunctis nu. 7. Barb. in c. cit. Excipe Decreta Conc. Generalis, quorum expresse mentio facienda est.*

5. Privilegia & consuetudines particulares personarum, ordinum & locorum non censentur abrogari per leges communes, & clausulas generales legum proprias non obstantibus, sed illorum est facienda mentio specialis. Ita communiter Theologi, & Canonistæ c. quoniam dist. 18. Quemadmodum enim supremus Magistratus leges communes, & iura præsumitur reposita in scrinio pectoris sui habere, ita ignorare creditur particularia, deque illis nihil disponere per terminos generales.

Adde, magnam animorum perturbationem, aliaque non levia incommoda meritò timeri, si quæ particulari studio ac favore indulta sunt, generalibus Decretis aboleantur. Quin etiam nonnulli DD. extendunt ad eas bullas, quibus annexa clausula est. Non obstante quocun-

que privilegio, licet clausulam habeat, ut de verbo ad verbum fieri debeat de illo mentio, cuius tenorem pro inserto hic volumus haberi posito, quod in privilegio priori ita scriptum foret. Verior tamen, & in praxi tutior est contraria opinio, quam bene explicat, *Sanch. lib. 6. Con. c. 9. D. 8. Reg. generi 34. De Reg. Iur. in 6. Sylv. lex n. 26. Az. Tom. 1. l. 5. c. 16. Q. 2. Bonac. Tom. 11. p. 52. Vasq. in 1. 2. Disp. 178. c. 1. Salas q. 97. D. 18. sect. 6. Tanner. lib. 1. Tr. 4. c. 23. n. 27. qui duas limitationes subiungit.*

Prima est, nisi prius privilegium in corpore iuris contineatur, & propterea cognitum esse Principi censeatur. Secunda, nisi prius privilegium generale sit, posterius vero speciale. Tunc enim probabilius est priori ex parte derogari iuxta regulam 34. in. 6. Generi per speciem derogatur. *Sylv. vide Privilegium Q. 10. dist. 6. Suar. 1. c. 39. n. 7. & Rubr. in c. 1. de re script. & videtur decisum in c. dudum. 9. nosigitur & c. quamvis tibi de prab. in 6. Emman. Sa v. Gratia n. 13.*

6. Quando causa motiva seu finalis cessat respectu totius communitatis, cessat etiam legis obligatio, nec requiritur aliud Magistratus decretum, aut declaratio. Ita communiter DD. ex c. 1. de Reg. Iur. idem de cessatione seu extinctione obligationis in voto asserentes apud *Sanch. l. 4. Moral. c. 2. sed ulterius quaeritur, an cessante causa adæquata legis in particulari, verbi gratia respectu Titij, aut Caij, cesset quoque obligatio illius? Magna pars, & fortè sanior Theologorum negat apud *Suarium l. 6. De leg. c. 7. Azor. Tom. 1. l. 5. 1. 16. q. 15. Layman. l. 1. Tr. 4. c. 21. numer. 3. Adam. Contzen l. 5. Polit. c. 16. Castro l. 1.**

De lege pœn c. 5. docum. 3. Medina q. 90. art. 2. ad 4. Arragon. 2. 2da q. 67. art. 2. Econtra si finis legis adæquatus in aliquo particulari cesset negativè, etiam legis obligationem desinere docet. Caiet. Tom. 1. Opus. Tr. 1. q. 2. Navar. in summa c. 16. nu. 37. Pavorm. 1. c. quoniam de probat. num. 6. Archid. in c. vitanam. Fundamentum illorum est in Reg. Iur. 6. Cum cessante. de appellat. Adde, quod ratio, seu causa motiva est anima legis: illa igitur summatà, necessario perit obligatio illius. Pono ieiunium indici non alia ex causa, quam ut carnalis concupiscentia reprimatur. Huic causæ indecrepito sane nullus locus est: Igitur ieiunii præcepto non obligatur. Eadem ratio invenitur in omnibus aliis, ubi propter incommoda quædam vitanda præcipitur aliquid. Nihilominus, ut dixi, melioribus Theologis non placet opinio hæc, negantque finem legis, nisi etiam contrariè cesset, non extinguere obligationem, eò quod semper remanet altior quidam finis & generalior, ex quo opus inianctum redditur bonum, ac meritorium, expeditaque privatim quemlibet in eiusmodi casibus se communitati accommodare, ut fufius exponit Suar. l. 6. 7. c. 7. num. 6. Salas de leg. q. 96. Dis. 11. sect. 3. Laym. l. cit. Arragon. l. cit.

7. Lex in præsumptione, fundata post compertam veritatem, desinit obligare, ne fictioni maiorem, quam veritati vim tribuendam quis existimet. Arg. c. super hoc. De renunc. Abbas. in c. quia plerique nu. 18. de immuni. Eccl. Covar. c. cum eses n. 9. de testam. Navar. c. ita quorundam de iudic. notabili 10. n. 29. Roderic. Tom. 1. q. 67. ar. 3. Laym. l. 1. Tr. 4. c. 21. n. 4. Censetur autem in præsumptione fundata lex, quando formale momentum, & intrinseca obiecti conditio est

præsumptio alicuius rei: sive per quam iudici præcipitur, ut in cunctis occasionibus ex tali præsumptione sententiam ferat. Exemplum habes in c. Veniens c. Is qui fidem, de sponsal. ubi dicitur, quod sponsalia de futuro, secutà copulà in matrimonium transeant ob Iuris præsumptionem, sponfos conjugali affectu copulatos esse. Quo tamen non obstante, si sponso certum sit, alio animo factum esse, aliamque matrimonio sibi iunxerit, huius, non illius maritus erit v. Cavar. par. 1. Epitom. Decretal. c. 4. §. 1. Suar. l. 3. de leg. c. 23. n. 2. Navar. in c. ita quorundam de iud. Laym. l. cit.

8. Quod Irritationem attinet, quæ fit impediendo legis obligationem, ea fieri potest primò auctoritate Magistratus superioris, à quo inferiorum leges, & statuta pendent. Nam si addere consensum suum, iustè vel iniustè, nolit, effectu carebit. Hoc pacto Concilii Basilienfis & Constantiensis acta quædam nullius esse roboris, & auctoritatis esse dicimus, quia summus Pontifex, à cuius auctoritate Conciliorum generalium actiones pendent, nullum consensum tribuit, sed irrita & inania esse declaravit. secundò fieri à populo, seu subditis potest, qui recipere, & servare nolunt: sive iusta ad id illos ratio, sive contumacia impellat. Nam quoad effectum irritationis perinde fuerit. Inanis quæcunque lex est, quam populus rejicit, & servare detrectat. Exemplorum plenæ sunt gentium historia, præsertim Romanorum, in qua Tribuni plebis contra senatum, & Patritios plebè concitabant. v. Livium, Rosinum l. 5. Antiq. Dominic. Floccum l. 2. de potest. Rom. c. 10. Soto l. 1. de iust. q. 7. art. 5. Reginald. l. 13. num. 199. s. 6. De